

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förlagskapital åt Svenska spannmålsföreningen u. p. a.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 15 februari 1935 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 98, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ställa ett belopp av högst 30,000,000 kronor såsom förlagskapital till Svenska spannmålsföreningens u. p. a. förfogande.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, till berörda statsrådsprotokoll.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 257 framställda förslag har 1934 års riksdag (skr. nr 259) till förlagskapital åt Svenska spannmålsföreningen u. p. a. anvisat för budgetåret 1934/1935 under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, ett reservationsanslag av 65,000,000 kronor att utgå av lånemedel. Medelsanvisningen avsåg att bereda möjlighet för föreningen att fullgöra den inlösen till vissa bestämda priser av inom landet odlad kvarnduglig brödspannmål, som under juni—juli 1934 ålåg föreningen enligt ett med staten ingånget avtal den 27 maj 1933 (jmf. Sv. förf.-saml. nr 249/1933). Anslaget beräknades under förutsättning av ett brödsädsöverskott den 1 september 1934 av cirka 340,000 ton. Beträffande villkoren för föreningens tillgodogörande av beloppet uttalades, att föreningen borde vara pliktig att å utbekomna belopp gälda ränta efter samma räntefot som den, riksgäldskontoret måste betala vid medlens upplåning, samt att föreningens återbetalningsskyldighet borde fastställas med hänsyn till den ordning, i vilken genom försäljning av inköpt brödsäd medel kunde beräknas inflyta till föreningen.

Genom samma proposition förelades riksdagen för godkännande ett förslag till förlängning av kontraktet mellan staten och föreningen. Förslaget, enligt vilket föreningens inlösningskyldighet utsträcktes att omfatta jämväl 1934 års brödsädsskörd, godtogs av riksdagen. Sedan Kungl. Maj:t den 24 maj 1934 bemyndigat chefen för jordbruksdepartementet att å statens vägnar

underteckna överenskommelse med föreningen i enlighet med riksdagens beslut, har dylik överenskommelse samma dag ingåtts (se Sv. förf.-saml. nr 214/1934).

Den 29 december 1934 har statens spannmålsnämnd till Kungl. Maj:t med tillstyrkande överlämnat en av Svenska spannmålsföreningen gjord framställning om att ytterligare 30,000,000 kronor måtte ställas till föreningens förfogande såsom rörelsekapital.

Departementschefen har i ärendet anfört i huvudsak följande:

»I sitt den 5 januari 1935 avgivna betänkande med förslag angående åtgärder till spannmålsodlingens stödjande (stat. off. utr. 1935:1) har 1934 års spannmålsutredning föreslagit avveckling av Svenska spannmålsföreningens u. p. a. rörelse. Till denna fråga liksom till frågan om de förluster, föreningen lidit genom sin verksamhet, torde jag få tillfälle att återkomma i annat sammanhang. Dessa spörsmål skola alltså icke här upptagas till prövning.

Även enligt berörda förslag avses föreningens inlösningsskyldighet emellertid skola kvarstå sommaren 1935. Det torde ej kunna undvikas, att de inköp av spannmål, som föreningen verkställer till sommarens inlösningspriser, i den mån spannmålen ej kan avsättas före hösten, tillskynda föreningen förluster genom det prisfall, som regelmässigt inträder då den nya skörden kommer i marknaden. Förlusterna bliva större, ju större myckenhet spannmål, som måste inköpas. Det kan därför uppenbarligen under vissa förhållanden vara ekonomiskt fördelaktigt för föreningen att redan innan sommarens inlösningskyldighet inträder uppköpa spannmål till dessförrinnan gällande lägre priser samt genom export eller denaturering för foderändamål undandraga denna spannmål landets brödsädsmarknad. Då staten ytterst ansvarar för föreningens förluster, är det alltså ett intresse för staten, att föreningen beredes möjlighet till dylik förtidsinlösen. Det är givetvis vanskligt att beräkna storleken av det kapital, som kräves för fullgörandet av föreningens inlösningskyldighet, särskilt då brödsädsinventeringen för året ännu ej avslutats. Någon anledning till erinran mot det av föreningen beräknade och av statens spannmålsnämnd godkända beloppet 95,000,000 kronor har jag emellertid ej funnit. Då föreningen redan anvisats såsom förlagskapital 65,000,000 kronor, skulle alltså ytterligare erfordras det av föreningen nu äskade beloppet 30,000,000 kronor. Jag tillstyrker, att detta belopp tillförsäkras föreningen.»

Vad den budgettekniska sidan av frågan angår har departementschefen efter samråd med chefen för finansdepartementet förordnat, att medelsanskaffningen skedde i form av ett bemyndigande för riksgäldsfullmäktige att ställa beloppet, vilket skulle utgå av lånemedel, till föreningens förfogande. Villkoren för beloppets tillgodonjutande skulle vara desamma som de beträffande reservationsanslaget å 65,000,000 kronor föreskrivna. Beloppet skulle avföras å sagda anslag och detta beredas täckning genom överföring från den i innevarande års riksstat uppförda inkomstiteln »Övriga lånemedel».

Utskottet har intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså.

Utskottet.

att riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att ställa ett belopp av högst 30,000,000 kronor såsom förlagskapital till Svenska spannmålsförningens u. p. a. förfogande.

Stockholm den 5 mars 1935.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se memorial nr 34.